

ชื่อเรื่อง	คำเรียกขวัญลูกแก้ว การศึกษาด้านรูปแบบและเนื้อหา	
ชื่อผู้เขียน	นางนงมล เรืองรังษี	
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต	สาขาวิชาภาษาและวรรณกรรมล้านนา	
คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์		
	ศาสตราจารย์ ดร. อุดม รุ่งเรืองศรี	ประธานกรรมการ
	ดร. ฮาร์ลด์ ฮุนดิอุส	กรรมการ
	ศาสตราจารย์ มณี พยอมยงค์	กรรมการ

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นการศึกษาคำเรียกขวัญลูกแก้วของล้านนา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะรูปแบบและเนื้อหาของคำเรียกขวัญลูกแก้ว และเพื่อรวบรวมคำเรียกขวัญลูกแก้วในเขต ๘ จังหวัดของล้านนา

ในการรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้บันทึกข้อมูลจากปากคำของวิทยากร ทั้งขณะประกอบพิธีและจากการสาธิต ด้วยเครื่องบันทึกเสียง และรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร คือใบลาน พับสา และสมุด ซึ่งข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ทั้งหมดจะนำมาเรียบเรียงและลายลักษณ์อักษร ผู้วิจัยได้ถ่ายทอดเป็นอักษรไทยปัจจุบันตามระบบการปริวรรตอักษรธรรมล้านนา เป็นอักษรไทยปัจจุบัน และนำข้อมูลที่ปริวรรตแล้วนั้นมาเรียบเรียงขึ้นตามรูปแบบต้นหลักของคำเรียกขวัญลูกแก้ว

ผลจากการศึกษาด้านรูปแบบของคำเรียกขวัญลูกแก้ว ผู้วิจัยพบว่า ในด้านรูปแบบคำประพันธ์นั้น มีลักษณะเป็นร้อยที่ไม่เคร่งครัดในแบบแผนต้นหลักของ ส่วนในด้านรูปแบบการดำเนินเรื่องนั้น จะประกอบด้วย ๓ ตอน คือ

๑. ตอนเกริ่นนำ มักจะกล่าวถึงโอกาสที่ประกอบพิธี
๒. ตอนบรรยายความ มักจะกล่าวถึงสภาพก่อนเป็นลูกแก้ว และพิธีเรียกขวัญลูกแก้ว
๓. ตอนลงท้าย มักจะกล่าวให้พร หรือคาถาบาลี

ส่วนผลจากการศึกษาด้านเนื้อหานั้น พบว่า คำเรียกขวัญลูกแก้วส่วนใหญ่ จะมีเนื้อหาที่คล้ายคลึงกัน แต่จะแตกต่างกันในรายละเอียดปลีกย่อย ซึ่งเมื่อประมวลเนื้อหาทั้งหมดแล้วก็จัดแบ่งออกได้เป็น ๔ ประเด็นใหญ่ ดังนี้

๑. การกำเนิดบุตร จะกล่าวถึงตั้งแต่สภาพก่อนการปฏิสนธิ การตั้งครรภ์ การคลอด การเลี้ยงดูบุตร จนกระทั่งเติบโตใหญ่ถึงวัยที่จะบวช ซึ่งส่วนใหญ่มักจะเน้นถึงความยากลำบากของมารดาทั้งระหว่างตั้งครรภ์และเลี้ยงดูบุตร

๒. การบวช จะกล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการบวช การเตรียมบวช บรรยากาศของงานบวช และส่วนใหญ่มักจะกล่าวเน้นถึงความเชื่อเกี่ยวกับการบวช ซึ่งจะเป็นแรงจูงใจให้ผู้ที่บวชเห็นถึงความสำคัญของการบวช ทั้งในแง่ของการสืบพระศาสนา การศึกษา และการตอบแทนพระคุณของบิดามารดา

๓. การเรียกขวัญลูกแก้ว จะกล่าวถึงเครื่องประกอบพิธี และการประกอบพิธีในขั้นตอนต่าง ๆ เริ่มตั้งแต่การเชิญขวัญกลับสู่ร่าง การปิดเคราะห์ จนถึงการผูกข้อมือ

๔. การให้อิ้วาท จะกล่าวแนะนำแนวทางให้ผู้ที่จะบวชได้ประพฤติปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมกับสมณเพศ

จะเห็นได้ว่า เนื้อหาของคำเรียกขวัญลูกแก้วดังกล่าว จะเป็นการเตรียมบุคคลให้พร้อมต่อการที่จะเปลี่ยนสถานภาพจากฆราวาสไปเป็นบรรพชิต อันจะช่วยให้บุคคลนั้นมีการปรับตัวได้ดีขึ้นนั่นเอง

อนึ่ง คำเรียกขวัญลูกแก้วที่สืบทอดมาจนถึงปัจจุบันนี้ แม้จะมีเนื้อหาที่คลาดเคลื่อนไปจากเดิมบ้าง อันเป็นปรกติวิสัยของวรรณกรรมมุขปาฐะ แต่ก็ยังมีเนื้อหาส่วนใหญ่ที่ทรงคุณค่าต่อการศึกษาด้านถ้อยคำ ภาษา และการสะท้อนภาพสังคมและวัฒนธรรมของชาวล้านนาได้เป็นอย่างดี ตลอดจนยังรักษารูปแบบอันเป็นเอกลักษณ์ของวรรณกรรมคำเรียกขวัญไว้ได้จนกระทั่งปัจจุบัน

Thesis Title	Kham Riak Khwan Luk Kaew : A Study of Form and Content		
Author	Mrs. Narumol Ruangrungsri		
M.A.	Lanna Language and Literature		
Examining Committee	Prof. Dr. Udom Roongruangsri	Chairman	
	Dr. Harald Hundius	Member	
	Prof. Manee Payomyong	Member	

Abstract

This thesis is the study of Kham Riak Khwan Luk Kaew of Lanna. The objectives are to study forms and contents of Kham Riak Khwan Luk Kaew and to collect Kham Riak Khwan Luk Kaew from 8 provinces in Lanna.

The procedures of collected materials for this thesis are carried out in the form of a field survey and documentary research.

In the field survey, the materials have been tape - recorded from the informants during their actual rite performance and also their demonstration. In the documentary survey, the materials have been collected from written documents such as Bailan (palm leaves), Pub Sa (folding books) and books. The collected materials from both oral expressions and written documents have been transliterated into modern Thai characters according to the system of transliterating Dhamma Lanna Characters into modern Thai characters. The transliterated materials have been re - written in the poetical forms of Kham Riak Khwan Luk Kaew.

The result of the study shows that the writing is done in "rai", or verse, form and is not strict as far as poetical form is concerned. The contents are generally divided into 3 parts as follows:

1. Introductory part which usually refers to the reason for performing the rite.
2. Main text describing the state before being Luk Kaew and Riak Khwan Luk Kaew.
3. Ending part which is usually the blessing or verses in the Pali language.

The study of the contents indicates that most of Kham Riak Khwan Luk Kaew in different versions are similar to one another. There are only minor differences in the details. The contents can be divided into 4 main topics as follows.

1. Birth. The topic is to explain states before germination, pregnancy, delivery, and child care until the state of being brought-up to the age old enough to be ordained, mostly emphasizing on the mother's ordeal during pregnancy and bringing up of a child.

2. Ordination. This topic is to explain the objective of ordination, the preparation for ordination, the atmosphere of the ordination ceremony, mostly emphasizing the beliefs related to ordination to convince the person being ordained of the importance of ordination in terms of preservation of the religion, education and gratitude to parents.

3. Riak Khwan Luk Kaew. This is related to equipments used in the rite and each stage of the rite - performance begining with inviting "Khwan" back to the "body", getting rid of ill-fate and hand-lacing.

4. Orientation. This part is related to guiding the person being ordained to behave properly in the monkhood.

It can be seen that the contents of Kham Riak Khwan Luk Kaew is to prepare a person in transforming from a layman into a monk and help him to adjust himself better to the life in monkhood.

Kham Riak Khwan Luk Kaew which has been handed down from the past to the present time has been slightly changed from the original version which is common in oral literature, but most of the contents are still of great value for study in terms of literature, language and the way of life of Lanna people it reflects. Moreover, the form of Kham Riak Khwan Luk Kaew is still preseved and has become unique in Lanna literature.